

OPONENTNÍ POSUDEK NA DOKTORSKOU DISERTAČNÍ PRÁCI

Téma práce: Minimalizace rizika inovačních procesů

Autor práce: Ing. Jan Žahour

Školitel: doc. Ing. Josef Vaculík, CSc.

Oponent: prof. Ing. Miroslav Nejezchleba, CSc.

Rozsah práce: 128 stran
4 strany příloha A

Posouzení doktorské disertační práce je orientováno na její aktuálnost, na stanovené cíle a jejich splnění, na účelnost zvoleného postupu a na zhodnocení přínosu práce z hlediska teoretického, didaktického a aplikačního.

Inovace jsou specifickým nástrojem podnikatelů, prostředkem, jehož pomocí využívají změn jako příležitosti pro podnikání v odlišné oblasti nebo poskytování odlišných služeb. Mohou být prezentovány jako teoretická disciplína, které se lze naučit a které lze prakticky využívat. Podnikatelé musejí cílevědomě hledat zdroje inovací, to znamená změny a jejich symptomy, které jsou signálem příležitosti k úspěšným inovacím. A musejí znát a umět aplikovat principy úspěšných inovací.

Organizace, které dokáží pružně přizpůsobit své podnikatelské chování měnícím se podmínkám podnikatelského prostředí, jsou těmi, co podporují rozvoj inovačního podnikání. Tímto svým přístupem se stávají vůdčími subjekty, působícími na vývoj oboru, ve kterém podnikají. Vydělují se tak z množiny subjektů, které pouze dotahují náskok organizací, které v oboru podnikatelsky dominují.

Aktuálnost práce

Disertační práce je věnována problematice, jejíž odborné i politické vnímání je ovlivňováno řadou protichůdných vlivů. Na jedné straně problém inovací naléhá jako aktuální problém na všechny aktéry, kteří jsou již ovlivňováni procesem globalizace ekonomik (firmy, politická reprezentace, zaměstnanci zahraničních firem, spotřebitelé, apod.). Na druhé straně jsou koncepce, představy, přesvědčení o povaze inovací, faktorech, které na ně působí a v souvislostech mezi nimi ovlivňovány zažitými zkušenostmi

i z industriálních praktik průmyslového rozvoje a etatistického režimu regulace. Důsledkem posledního jmenovaného faktoru je potlačení ekonomického, ale i sociálního významu inovací a důsledkem prvního jmenovaného faktoru je jejich chápání čistě v technických parametrech. Prakticky se tyto důsledky projevují jak absencí v odborné reflexi, také i v jednostranném chápání pojmů a významu inovací v politickém i veřejném rozhodování.

Hlavním cílem disertační práce je na základě analýzy současného stavu a úrovně zkoumané problematiky navrhnout aktivity, které pomohou podniku minimalizovat riziko neúspěchu při zavádění nového výrobku na trh. Inovační aktivity každé organizace jsou vždy doprovázeny

celou řadou podnikatelských rizik. Jsou totiž zaměřeny do budoucnosti a ta je nejistá a právě neúplná znalost budoucnosti je zdrojem rizik inovačního podnikání. Při rozhodování o koncepci inovačních záměrů se vedení organizace rozhoduje v podmínkách neurčitosti a jejich představitelé se proto musí dokázat vyrovnat s celou řadou rizik rozhodovacích procesů. Strategické rozhodování je vzhledem ke svému zaměření a přirozenému vnoření se do vzdálenější budoucnosti, již obtížné předpovědět, spjata více než jiné manažerské aktivity s nejistotou, neurčitostí, nejednoznačností a riziky. Přítomnost nejistoty a rizik je při strategickém rozhodování obecně tím pravděpodobnějším čím větší komplexností, dynamikou, nejednoznačností a konkurenční spojenou s omezeným výskytem, resp. malou dostupností zdrojů, se úkolové a operační prostředí organizace vyznačuje. Přes značný počet novějších publikací týkajících se strategického manažerského rozhodování byla dosud problematika nejistota a rizika u tohoto rozhodování věnována relativní pozornost, než si tato problematika zaslouhuje. Hodnocení a průběžné zahrnování nejistoty a rizik včetně jejich možných důsledků do strategických manažerských rozhodovacích procedur je nepochybně výrazem nejen manažerské odpovědnosti, ale také manažerského realismu.

Konečně pak podnikatelské řízení zahrnuje i porovnání celkové podnikové inovační výkonnosti s inovačními cíli podniku, s jeho výkonností a postavením na trhu a s jeho podnikovou výkonností obecně.

Aktuálnost práce je nesporná, jednak z logického postupu a jednak vzhledem k její praktické aplikaci a široce koncepčně i prakticky pojatému textu s nepřehlédnutelnou mírou autorových analytických i syntetických podnětů. Celá řada z nich přitom nese rysy osobitého přístupu autora k formulaci problémů, vždy se snahou tyto problémy originálně řešit či alespoň jejich řešení nastínit. I tak lze charakterizovat předkládanou doktorskou disertační práci.

Cíl práce a jeho splnění

Hlavní cíl práce, který je formulován na str. 37 a citován v předcházejícím odstavci celkem zřetelně naznačuje, že doktorand hodlá kromě analytického a hodnotitelského průniku do problematiky mimo jiné navržením aktivit, které povedou k minimalizaci rizika neúspěchu při zavádění nového výrobku na trh, rovněž prezentovat návrhy řešení problémů strategických rozhodování za rizika a nejistoty na úrovni vrcholového managementu, ale i při přijímání operačních a provozních rozhodnutí s potenciálně závažnými strategickými následky (viz. práce, hypotézy str. 37, 79-81). Za dílčí cíle však nelze považovat řešení, analýzy, předpoklady, atd., jde o spíše o postupy řešení celého problému.

Toto vymezení považuji za ekonomické myšlení, neboť vystihuje základní ekonomický přístup v úzké spojitosti s vývojem ekonomického prostředí, zejména s růstem globalizace, integrace a optimalizace trhů.

Domnívám se, že cíl práce, tak jak vyplývá ze zmíněné formulace doktoranda, byl úspěšně splněn a považuji ho za přínosný, neboť vystihuje základní teoreticko-metodologický přístup, jak na celou problematiku pohlížet a jak rozdělit využití daných možností pro nalezení analogie mezi příčinami vzniku rizik při zavádění inovací výrobků. Považuji tuto úvahu, která bezprostředně odpovídá problémům dominantních aktivit v inovačním mechanismu za jednu ze stěžejních méně teoretických - výchozích možností pro zlepšení inovační politiky státu jako důležitého fiskálního nástroje stability průmyslového systému.

Postup zpracování tématiky

Je adekvátní cílům práce a stavu dosavadního řešení problematiky, od kterého je možno se „odrazit“ při rozvíjení dalších aplikačních i teoretických poznatků. Oceňuji celkovou koncepci strukturované práce, logický postup, jasnou dikci při formulaci a výkladu nikoliv jednoduchých problémů, jakož i odborně terminologickou a celkovou formální dobrou úroveň práce. Zde se snad projevuje odborná praxe a zkušenost doktoranda, jakož i jeho intenzivní teoretická průprava.

Výsledné posouzení doktorské disertační práce

- ✓ obsahové zaměření se jeví jako aktuální,
- ✓ svým rozsahem je práce přiměřená zvolenému obsahovému zaměření a vymezeným cílům,
- ✓ vymezený globální cíl lze považovat za splněný,
- ✓ práce prohlubuje poznatky o zkoumané problematice, jak v rovině teoretické, tak i aplikační a didaktické,
- ✓ zvolené metodologické postupy se jeví jako přiměřené k dosažení vymezených cílů,
- ✓ práce svědčí o odborné fundovanosti doktoranda,
- ✓ připomínky k práci jsou jednak dotazy a otázky do diskuze.

Poznámky k vybraným problémům

Tyto poznámky nejsou uspořádány podle významnosti, ale spíše v určitém chronologickém sledu podle jednotlivých kapitol, statí a substatí. Některé poznámky vyžadují vyjádření doktoranda při závěrečné obhajobě doktorské disertační práce, jiné jsou vlastně jen vyjádřením názorů oponenta k určitému problému.

Inovační aktivity každé organizace jsou vždy doprovázeny celou řadou podnikatelských rizik, jsou totiž zaměřeny do budoucnosti a ta je nejistá - nikdo budoucnost nedokáže předvídat do detailů. A tato právě neúplná znalost budoucnosti je zdrojem rizik inovačního podnikání. Při rozhodování při koncepci inovačních záměrů se musí vedení organizace rozhodovat v podmínkách neurčitosti, a proto se management musí dokázat vyrovnat s celou řadou rizik všech rozhodovacích procesů.

Dotazy:

Str. 34 Inovace v ČR – dokumentujete značný pokles inovační aktivity podniků v letech 2006-2010. Jaká je situace v letech 2012 a 2013?

Str. 53 – Inovační strategie – nemá předcházet inovační strategii vize podniku? Strategie by pak měla tuto vizi naplňovat, nebo jste snad jiného názoru?

Z čeho musí organizace resp. vrcholový management vycházet při volbě vhodné inovační strategie?

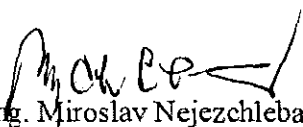
Závěr a doporučení

Je možno zdůraznit, že celá předložená doktorská disertační práce je nesporným přínosem k dané problematice tak, jak to vyplývá z předchozích částí tohoto oponentního posudku. Autor využil domácí i zahraniční literaturu a jiné prameny, které obohacují práci o nejnovější poznatky k řešené problematice.

Doktorskou disertační práci pana Ing. Jana Žahoura pokládám za zdařilou. Splňuje zadaný cíl, který je užitečný pro rozvoj teorie i aplikační praxe. Doktorand prokazuje vcelku solidní teoretické znalosti i praktické zkušenosti a také schopnost uplatnit je ve společenské praxi. Publikační činnost doktoranda naplňuje požadovaná kritéria na tento druh vědeckých prací.

Protože, předložená doktorská disertační práce splňuje po odborné i formální stránce všechna normativně daná kritéria, **doporučuji ji k obhajobě** a po jejím úspěšném zvládnutí udělení panu Ing. Janu Žahouroví vědecko-akademickou hodnost „doktor“ ve zkratce Ph.D.

V Ostravě 28.8.2013

prof. Ing. Miroslav Nejezchleba, CSc.

Ústav podnikové ekonomiky
Mendelova univerzita v Brně